

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

83 üncü Birleşim

13 Nisan 2005 Çarşamba

3. - *Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/989) (S. Sayısı: 861) (Devam)*

BAŞKAN - .....

4 üncü maddeyi okutuyorum:

.....

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Trabzon Milletvekili Sayın Akif Hamzaçebi; buyurun.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının 4 üncü maddesine ilişkin olarak, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım; sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

4 üncü madde, görev olarak birçok konuyu düzenlemektedir; bunlardan, çok temel bir iki konuda görüşlerimi size sunmak istiyorum.

Daha önce ifade ettim; tasarı, güçlü gelir idaresi kavramından yola çıkıyor; ama, maalesef, böyle bir idareyi yaratamıyor.

Bunu kuran ülkelerde, ister özerk gelir idaresi olsun isterse yarı özerk gelir idaresi olsun, bunların özelliğine baktığımızda, iki temel prensibin olduğunu görüyoruz; bir, bağımsızlık; iki, birleşiklik. Nedir bunlar; bağımsızlığı ifade etmiştim, yine, çok kısaca ifade etmek istiyorum; vergi uygulamalarında, Maliye Bakanlığının, Bakan dahil, hiçbir şekilde bir söz sahibi olmamasıdır, bir görevinin olmamasıdır. Aksi takdirde, uygulamanın içerisinde Maliye Bakanlığı olursa, uygulamalar, doğru olana göre değil, politik durumlara göre olabilir, böyle bir risk olabilir, uygulamaya politika karışabilir. Bu, bağımsızlığın temelidir; Maliye Bakanlığının uygulama içerisinde yer almaması, bağımsızlığın temel şartlarından biridir. Yoksa, idarenin harcamalarında belli esnekliğinin olması, insan kaynakları politikalarında belli esnekliklerinin olması, hatta, kamu tüzelkişiliğinin olması, tek başına bağımsızlık için yeterli değildir. Onlar da önemlidir; ama, onlardan daha önemlisi, bu, biraz önce belirttiğim konudur.

Birleşiklik prensibi nedir; birleşiklik prensibi, mükellef denetimi ve incelemeleri dahil, uygulamaya yönelik bütün işlemlerin tek bir idare tarafından yürütülmesidir. Denetim ve inceleme dahil, uygulamaya yönelik bütün işlemler, vergi tahsilinden yoklamaya kadar, düzeltmeye kadar bütün işlemleri, tek bir idare, bu birleşik idare dediğimiz idare yapacaktır.

Tasarıda böyle bir yaklaşım var mı; yok. Tasarının bu maddesinin (j) bendine baktığımızda, denetime ilişkin politika ve stratejilerin belirlenmesi görevinin Maliye Bakanlığına bırakılmış olduğunu görüyoruz. Peki, nerede o zaman, güçlü gelir idaresi; uygulamayı, Maliye Bakanlığı dışında yönlendirecek güçlü gelir idaresi nerede?!

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi, bir beş saniyenizi rica edeyim.

Sayın Çerçi, efendim, lütfen, müzakerenizi başka bir zeminde yaparsanız memnun olurum.

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Tasarı, maalesef, hemen ilk maddelerinden birisinde, neden güçlü gelir idaresi kuramadığının işaretini vermiştir; (j) bendiyle kendisini göstermiştir. Denetime ilişkin politika ve stratejiler Maliye Bakanlığında bırakılmak suretiyle gelir idaresinin güçlü olması engellenmiştir. Esasen, bunun gerisinde şu yatmaktadır: Normal olarak, vergi denetimine ilişkin bütün görevlerin, vergi incelemelerinin gelir idaresi içerisinde toplanması gerekir; ama, tasarının Gelir İdaresi Başkanlığı için öngörmüş olduğu konum o kadar kötü ki veya o kadar iyi durumda değil ki, vergi incelemesi şeklindeki vergi denetim hizmetini, görevini, bu tasarı, tek bir teşkilat içinde toplayamamaktadır.

Maliye Bakanlığı içerisinde, vergi incelemesi yapan iki değerli kurul vardır; Maliye Teftiş Kurulu ve Hesap Uzmanları Kurulu. Hesap Uzmanları Kurulu, münhasıran vergi incelemesi yapan, çok değerli incelemeler yapan bir kurulumuzdur; ama, tasarının Gelir İdaresi Başkanlığı için öngördüğü mütevazı yapı, mütevazı konum, Hesap Uzmanları Kurulunun buraya gelip monte edilmesini engellemiştir. İster istemez, vergi denetiminde çokbaşlılık devam etmektedir. Çokbaşlılık devam ettiği için, Gelir İdaresi Başkanlığı, yeni konumunda, vergi denetimlerini planlayabilecek, koordine edebilecek durumda olmayacaktır. Denetime ilişkin politikaları Maliye Bakanlığı belirleyeceğine göre, Maliye Bakanlığı, istediği sektörlerin incelenmesini, incelemesini, denetim dışı bırakacak; ama, arzu ettiği sektörlerin de denetime alınmasını isteyebilecek. Oysa, bu tercihi, bu planlamayı, bu programlamayı yapabilecek olan, Gelir İdaresi Başkanlığıdır. O yapmalıydı; çünkü, bütün veriler oradadır, ekonomiyi onlar izlemektedir. VEDOK Projeleriyle bilgi akışını, bilgi toplamayı sağlayan, vergi kimlik numaralarıyla ilişkilendirilmiş bilgileri Maliyenin bilgisayarına, bilgi işlem merkezine aktaran, Gelir İdaresi Başkanlığıdır. Bütün veriler orada olduğuna göre, bu planlamayı da, denetim planlamasını da, Gelir İdaresi Başkanlığı yapmak konumundadır.

Tasarı, maalesef, bu konuda, bu tasarıyı hazırlarken örnek alınmaya çalışılan ülkelerdeki modeli bile alamamıştır. Onun, belki, birtakım hususlarını, merkezde fonksiyonel örgütlenme gibi hususlarını alabilmiş; ama, böylesi önemli bir kısmı alamamıştır. Tasarı, maalesef, güçlü gelir idaresini kuramamaktadır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.